

DEREITOS DIXITAIS

Consideracións previas

A dignidade da persoa, os dereitos inviolables que lle son inherentes, o libre desenvolvemento da personalidade, o respecto á lei e aos dereitos dos demais son o fundamento da orde política e da paz social. Esa concisa formulación da Constitución Española expresa unha concepción da persoa e do Estado válida para o momento presente e para o futuro. O intenso progreso da investigación científica, as invencións e as tecnoloxías dixitais ou baseadas no dixital expoñen a necesidade de asegurar que o marco normativo garante a protección dos dereitos individuais e colectivos das persoas, os valores constitucionais que forman o único cimento posible da convivencia.

Esta Carta de dereitos dixitais, elaborada a partir do traballo realizado polo Grupo Asesor de Expertas e Expertos¹ constituído pola Secretaría de Estado de Dixitalización e Intelixencia artificial do Ministerio de Asuntos Económicos e Transformación Dixital, constrúese sobre eses cimentos. Vivimos nunha sociedade dixital de cuxos contornos, dispositivos e servizos dependemos máis cada día. Neste contexto, non se trata necesariamente de descubrir dereitos dixitais pretendendo que sexan algo distinto dos dereitos fundamentais xa recoñecidos ou de que as novas tecnoloxías e o ecosistema dixital se erixan por definición en fonte de novos dereitos. A persoa e a súa dignidade son a fonte permanente e única destes e o elemento clave tanto para proxectar o Ordenamento vixente sobre a realidade tecnolóxica como para que os poderes públicos definan normas e políticas públicas ordenadas á súa garantía e promoción.

Con todo, o desenvolvemento e progresiva xeneralización destas tecnoloxías e dos espazos dixitais de comunicación e interrelación que abren dan lugar a novos escenarios, contextos e conflitos que deben resolverse mediante a adaptación dos dereitos e a interpretación sistemática do Ordenamento en prol da protección dos valores e bens constitucionais e da seguridade xurídica da cidadanía, operadores económicos e administracións públicas nos seus respectivos ámbitos competenciais. Situacións e escenarios que se crean e que non se limitan a internet, que, por importante que sexa, non esgota nin condensa por si mesma todo o alcance e dimensións do contorno e do espazo ou ecosistema dixital.

Así, a Carta de dereitos dixitais que se presenta non trata de crear novos dereitos fundamentais senón de perfilar os máis relevantes no contorno e os espazos dixitais ou describir dereitos instrumentais ou auxiliares dos primeiros. Trátase dun proceso naturalmente dinámico, dado que o contorno dixital se atopa en constante evolución con consecuencias e límites que non é fácil predicir.

O presente texto ten a súa base nos notables avances xa realizados en España para o recoñecemento dos dereitos dixitais, entre os que cabe destacar o Título X da Lei orgánica 3/2018, de 5 de decembro, de protección de datos persoais e garantía dos dereitos dixitais, e o recentemente aprobado Real decreto lei 28/2020, de 22 de setembro, de traballo a distancia.

---

¹ O resultado dos traballos do grupo non implica por parte dos seus membros consenso entre todos eles en todos e cada un dos aspectos tratados; non comparten necesariamente todas as propostas contidas nel nin este compromete as opinións ou posicións individuais mantidas polos expertos e expertas no seo dos grupos de traballo.

Principios coma o de cumprimento normativo desde o deseño, que incorpora a análise da regulación aplicable vixente desde o inicio do proceso de desenvolvemento tecnolóxico, deben ser de aplicación íntegra. Do mesmo xeito, a incorporación desde o deseño dos principios xerais do marco normativo de protección de datos é fundamental para garantir os dereitos das persoas nos contornos dixitais.

A este respecto é importante destacar que esta Carta está suxeita e se entende sen prexuízo do ordenamento xurídico vixente, en particular en materia de dereitos, cuxas disposicións serán de aplicación, incluíndo en particular o establecido polas leis anteriormente citadas e as seguintes:

- a) Lei orgánica 1/1982, de 5 de maio, de protección civil do dereito á honra, á intimidade persoal e familiar e á propia imaxe
- b) Lei orgánica 2/1984, de 26 de marzo, reguladora do dereito de rectificación.
- c) Lei 34/2002, de 11 de xullo, de servizos da sociedade da información e de comercio electrónico.
- d) Lei 9/2014, de 9 de maio, xeral de telecomunicacións.
- e) Lei 7/2010, de 31 de marzo, xeral de comunicación audiovisual.
- f) Lei 10/2021, de 9 de xullo, de traballo a distancia.

Con todo, a propia natureza rapidamente cambiante do contorno dixital fai necesaria asegurar a existencia dun proceso aberto de reflexión que permita mellorar a adecuación do marco xurídico ás novas realidades.

O obxectivo da Carta é descritivo, prospectivo e asertivo. Descritivo dos contextos e escenarios dixitais determinantes de conflitos, inesperados ás veces, entre os dereitos, valores e bens de sempre, pero que esixen nova ponderación; esa mera descrición axuda a visualizar e tomar conciencia do impacto e consecuencias dos contornos e espazos dixitais. Prospectivo ao anticipar futuros escenarios que poden xa predicirse. Asertivo no sentido de revalidar e lexitimar os principios, técnicas e políticas que, desde a cultura mesma dos dereitos fundamentais, deberían aplicarse nos contornos e espazos dixitais presentes e futuros. A Carta non ten carácter normativo, senón que o seu obxectivo é recoñecer os novísimos retos de aplicación e interpretación que a adaptación dos dereitos ao contorno dixital expón, así como suxerir principios e políticas referidas a eles no citado contexto. Con iso, tamén, propoñer un marco de referencia para a acción dos poderes públicos de forma que, sendo compartida por todos, permita navegar no contorno dixital en que nos atopamos aproveitando e desenvolvendo todas as súas potencialidades e oportunidades e conxurando os seus riscos, ademais de contribuír aos procesos de reflexión que se están producindo a nivel europeo e, con iso, liderar un proceso imprescindible a nivel global para garantir unha dixitalización humanista que poña as persoas no centro.

DEREITOS DE **LIBERDADE**

I Dereitos e liberdades no contorno dixital

1. Os dereitos e liberdades recoñecidos na Declaración Universal de Dereitos Humanos, na Constitución española, no Convenio Europeo de Dereitos Humanos, na Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea e nos tratados e acordos internacionais sobre as mesmas materias ratificados por España son aplicables nos contornos dixitais².
2. Impulsaranse as medidas necesarias e conducentes a que as leis poidan concretar, en canto sexa necesario, as especificidades dos dereitos no contorno dixital.
3. Promoverase que, nos procesos de transformación dixital, o desenvolvemento e o uso da tecnoloxía dixital, así como calquera proceso de investigación científica e técnica relacionado con eles ou que os utilice instrumentalmente, se teña presente a esixencia de garantir a dignidade humana, os dereitos fundamentais, a non discriminación, o libre desenvolvemento da personalidade e orientarse ao logro do ben común.
4. Declárase que o principio de cumprimento normativo desde o deseño é de aplicación integramente ao desenvolvemento dos contornos dixitais, e por iso os desenvolvementos científicos, tecnolóxicos e o seu despregamento contemplarán na determinación dos seus requirimentos unha análise sobre o cumprimento de tal principio.

II Dereito á identidade no contorno dixital

1. O dereito á propia identidade é esixible no contorno dixital. Esta identidade virá determinada polo nome e polos demais elementos que a configuran de acordo co ordenamento xurídico nacional, europeo e internacional.
2. Debe garantirse, con arranxo ao noso ordenamento xurídico, o dereito á xestión da propia identidade, dos seus atributos e acreditacións. Consecuentemente, a identidade non poderá ser controlada, manipulada ou suplantada por terceiros contra a vontade da persoa.
3. Estableceranse as garantías necesarias que permitan a verificación segura da identidade no contorno dixital coa finalidade de evitar manipulacións, suplantacións, ou control desta por parte de terceiros.
4. Conforme á normativa aplicable, o Estado deberá garantir a posibilidade de acreditar a identidade legal no contorno dixital para os efectos oportunos. Naqueles supostos nos que legalmente se esixa un alto nivel de garantía na identificación dos suxeitos concernidos, o Estado asegurará a provisión e utilización dos medios dixitais que serán de aplicación para a acreditación da identidade.

---

² Para os efectos desta Carta, por “contorno dixital” enténdese o conxunto de sistemas, aparellos, dispositivos, plataformas e infraestruturas que abren espazos de relación, comunicación, interrelación, comercio, negociación, entretemento e creación que lles permiten ás persoas físicas ou xurídicas, de forma bilateral ou multilateral, establecer relacións semellantes ás existentes no mundo físico tradicional. “Espazo dixital” refírese aos lugares dixitais que abren os contornos dixitais nos que é posible a comunicación, interrelación, comercio, negociación, entretemento e creación de forma especular co mundo físico tradicional. A “cidadanía dixital” refírese ao estatuto de dereitos e obrigas da persoa, con independencia do seu estatuto xurídico de nacional.

III Dereito á protección de datos

1. Con arranxo ao Regulamento (UE) 2016/679 do Parlamento europeo e do Consello de 27 de abril de 2016, e a Lei orgánica 3/2018, de 5 de decembro, de protección de datos persoais e garantía dos dereitos dixitais, toda persoa ten dereito á protección dos datos de carácter persoal que lle concirnan.
2. Estes datos serán tratados respectando os principios de licitude, lealdade, transparencia, minimización, integridade, confidencialidade e limitación pola finalidade e prazo de conservación, con base nas garantías da súa protección desde o deseño e por defecto.
3. O tratamento de datos persoais fundamentarase nas bases xurídicas que a mencionada normativa prevé.
4. Toda persoa ten dereito a ser informada no momento da recollida dos datos sobre o seu destino e sobre os usos que se farán deles, a acceder aos datos recollidos que lle concirnan e a exercer os seus dereitos de rectificación, oposición, cancelación, portabilidade dos datos e dereito á supresión (dereito ao esquecemento) nos termos previstos na normativa de protección de datos nacional e europea.
5. O respecto deste dereito estará suxeito ao control da autoridade de protección de datos e o resto de organismos competentes na materia.

IV Dereito ao pseudonimato

1. De acordo coas posibilidades técnicas dispoñibles e coa lexislación vixente, permitirase o acceso aos contornos dixitais en condicións de pseudonimidade, a condición de que non sexa necesaria a identificación persoal para o desenvolvemento das tarefas propias do mencionado contorno.
2. O deseño da pseudonimidade á que se refire o número anterior asegurará a posibilidade de reidentificar as persoas previa resolución xudicial nos casos e coas garantías previstas polo ordenamento xurídico.

V Dereito da persoa a non ser localizada e perfilada

1. A localización e os sistemas de análises de personalidade ou conduta que impliquen a toma de decisións automatizadas ou o perfilado de individuos, ou grupos de individuos, unicamente poderán realizarse nos casos permitidos pola normativa vixente e coas garantías adecuadas dispostas nela.
2. O responsable do tratamento deberá informar explicitamente a persoa interesada sobre a finalidade da localización, o perfilado ou a decisión automatizada e sobre o exercicio do dereito de oposición, e presentalos claramente e á marxe de calquera outra información, con pleno respecto ao dereito á protección de datos ao que se refire o apartado III.

VI Dereito á ciberseguridade

1. Conforme ao ordenamento xurídico, toda persoa ten dereito a que os sistemas dixitais de información que utilice para a súa actividade persoal, profesional ou social, ou que traten os seus datos ou lle presten servizos, posúan as medidas de seguridade adecuadas que permitan garantir a integridade, confidencialidade, dispoñibilidade, resiliencia e autenticidade da información tratada e a dispoñibilidade dos servizos prestados.
2. Os poderes públicos, de conformidade coa regulación europea e nacional, velarán para que as garantías expresadas no número anterior sexan satisfeitas por todos os sistemas de información, xa sexan de titularidade pública ou privada, proporcionalmente aos riscos aos que estean expostos. Para ese efecto poderán contar coa colaboración da sociedade civil.
3. Os poderes públicos promoverán a sensibilización e formación en materia de ciberseguridade de toda a sociedade e impulsarán mecanismos de certificación.

VII Dereito á herdanza dixital

1. Conforme á lei que rexa a sucesión, recoñécese o dereito á herdanza dixital de todos os bens e dereitos dos que, no contorno dixital, fose titular a persoa falecida.
2. Correspóndelle ao lexislador determinar os bens e dereitos de carácter dixital de natureza patrimonial transmisibles por herdanza e os bens da personalidade que poden ser obxecto de defensa, preservación e memoria, así como as persoas chamadas, no seu caso, a tal función, en defecto de sinalización pola persoa falecida.
3. Promoverase que a lexislación contemple os supostos nos que, atendidos os dereitos da persoa falecida ou de terceiros, e en particular a protección da súa intimidade e do segredo das súas comunicacións, proceda a extinción do patrimonio dixital ou a súa non accesibilidade fóra das persoas a quen se distribuíron ou se lles permitiu acceder, nos casos en que aquela non deixase manifestación expresa sobre o seu destino.

DEREITOS DE **IGUALDADE**

VIII Dereito á igualdade e á non discriminación no contorno dixital

1. O dereito e o principio á igualdade inherente ás persoas será aplicable nos contornos dixitais, incluíndo a non discriminación e a non exclusión. En particular, promoverase a igualdade efectiva de mulleres e homes en contornos dixitais. Fomentárase que os procesos de transformación dixital apliquen a perspectiva de xénero adoptando, no seu caso, medidas específicas para garantir a ausencia de rumbos de xénero nos datos e algoritmos usados.
2. Nos procesos de transformación dixital velarase, seguindo a normativa aplicable, pola accesibilidade de toda clase.

IX Dereito de acceso a internet

1. Nas condicións establecidas na normativa europea e nacional sobre o servizo universal de comunicacións electrónicas, promoverase o acceso universal, alcanzable, de calidade e non discriminatorio a internet para toda a poboación.
2. Os poderes públicos poderán impulsar, dentro da orde constitucional de atribución de competencias, políticas dirixidas a garantir o acceso efectivo de todas as persoas aos servizos e oportunidades que ofrecen os contornos dixitais en calquera das súas dimensións, garantirán o dereito á non exclusión dixital e combaterán as fendas dixitais en todas as súas manifestacións, atendendo particularmente á brecha territorial, así como ás brechas de xénero, económica, de idade e de discapacidade.

X Protección das persoas menores de idade no contorno dixital

1. Con arranxo ás potestades que lles son propias e de acordo coa lexislación aplicable, as persoas proxenitoras, titoras, representantes legais ou persoas que presten apoio para o exercicio da capacidade xurídica velarán por que as persoas menores de idade fagan un uso equilibrado e responsable dos contornos dixitais para garantir o adecuado desenvolvemento da súa personalidade e preservar a súa dignidade e os seus dereitos fundamentais.
2. Os centros educativos, as administracións e calquera persoa física ou xurídica que desenvolva actividades en contornos dixitais nos que participen persoas menores de idade están obrigados, pola lexislación aplicable, á protección do interese superior da persoa menor e os seus dereitos fundamentais, especialmente os dereitos á intimidade, á honra e á propia imaxe, ao segredo das comunicacións e á protección de datos persoais. Deberá solicitarse o seu consentimento, se é maior de 14 anos, ou o dos seus representantes legais para a publicación ou difusión dos seus datos persoais ou da súa imaxe a través de servizos de redes sociais.

Así mesmo, promoverase a implantación de procedementos para a verificación da idade, o dereito a recibir formación e información axeitada e adaptada ás súas necesidades sobre os contornos dixitais aos que accedan e o acceso a medios para solicitar e no seu caso obter a tutela dos seus dereitos fronte a comportamentos ou accións lesivas ou ilícitas.

3. Salvo nas excepcións previstas nas leis, están prohibidos os tratamentos da información de persoas menores orientados a establecer perfís de personalidade en contornos dixitais. Ningunha práctica de perfilado poderá dirixirse a manipular ou perturbar a vontade de persoas menores, incluído o perfilado con fins publicitarios.

4. Con arranxo á normativa aplicable, nos contornos dixitais as persoas menores terán dereito a recibir información suficiente e necesaria sobre o uso responsable e adecuado das tecnoloxías.

5. As persoas menores de idade poden expresar libremente as súas opinións e ideas a través de medios tecnolóxicos, así como participar e expresar a súa opinión nos asuntos públicos que lles afectan conforme aos dereitos que lles son inherentes, incluíndo a liberdade de pensamento, de conciencia, de relixión, de asociación e de realizar reunións con fins pacíficos no contorno dixital. Potenciarase o uso das tecnoloxías para o pleno desenvolvemento deste dereito.

6. Impulsarase o estudo do impacto no desenvolvemento da personalidade de persoas menores derivado do acceso a contornos dixitais, así como a contidos nocivos ou perigosos. Este estudo prestaralle particular atención aos seus efectos na educación afectivo-sexual, nas condutas dependentes, na igualdade, na orientación sexual e na identidade de xénero, así como aos comportamentos antidemocráticos, racistas, xenófobos, capacitistas, machistas, discriminatorios ou propios do discurso do odio.

XI Accesibilidade universal no contorno dixital

1. Promoveranse as condicións necesarias para garantir a accesibilidade universal dos contornos dixitais, en particular para as persoas con discapacidade, tanto desde o punto de vista do deseño tecnolóxico coma respecto dos seus contidos, asegurando especialmente que a información relativa ás condicións legais do servizo resulte accesible e comprensible.

2. Os contornos dixitais, en particular os que teñan por finalidade a participación nos asuntos públicos, incorporarán medidas que aseguren a participación efectiva, en particular das persoas con discapacidade.

3. Fíxase o obxectivo de garantir o dereito á alfabetización e á educación dixital, en particular das persoas con discapacidade.

XII Brechas de acceso ao contorno dixital

1. Fomentarase e facilitarase o acceso de todos os colectivos aos contornos dixitais e o seu uso e a capacitación para isto.

2. Promoveranse políticas públicas específicas dirixidas a abordar as brechas de acceso atendendo a posibles rumbos discriminatorios baseados nas diferenzas existentes por franxas de idade, nivel de autonomía, grao de capacitación dixital ou calquera outra circunstancia persoal ou social para garantir a plena cidadanía dixital e a participación nos asuntos públicos de todos os colectivos en maior risco de exclusión social, en particular o de persoas maiores, así como a utilización do contorno dixital nos procesos de envellecemento activo.

DEREITOS DE PARTICIPACIÓN E DE CONFORMACIÓN DO ESPAZO PÚBLICO

XIII Dereito á neutralidade de internet

1. Recoñécese o dereito das e dos usuarios á neutralidade de internet con plena suxeición ao ordenamento xurídico.
2. Debe ser obxectivo prioritario dos poderes públicos garantir que os provedores de servizos de acceso a internet traten o tráfico de datos de maneira equitativa sen discriminación, restrición ou interferencia, e independentemente do emisor e o receptor, do contido ao que se accede ou que se distribúe, das aplicacións ou servizos utilizados ou prestados ou do equipo terminal empregado.

O anterior enténdese sen prexuízo das excepcións e limitacións que as expresamente contempladas na normativa europea sobre o dereito de acceso a unha internet aberta.

3. Co fin de asegurarlles ás e aos usuarios finais e profesionais condicións equitativas e transparentes de acceso a contidos, bens e servizos ou á oferta destes, os poderes públicos poderán controlar os gardiáns de acceso ou provedores de servizos de plataformas que polo seu peso significativo de mercado, sexa cal for a orixe de tal peso, puidesen condicionar este acceso, nos termos previstos na normativa europea.

XIV Liberdade de expresión e liberdade de información

1. Todas as persoas teñen dereito ás liberdades de expresión e información nos contornos dixitais nos termos previstos pola Constitución española.
2. A quen exerza a súa liberdade de expresión e información a través dos servizos intermediarios da sociedade da información correspóndenlles as eventuais responsabilidades como autores polos contidos ilícitos ou que lesionen bens ou dereitos dun terceiro susceptibles de indemnización.
3. Nos termos previstos na lexislación aplicable, os prestadores de servizos intermediarios non serán responsables se non orixinaron a transmisión, nin modificaron os datos nin seleccionaron estes ou os destinatarios dos devanditos datos. Unicamente poderán ser responsables se actuaron nalgunha das formas que a lei tipifica, ben por exceder do alcance típico da prestación do seu servizo, ben por non actuar con dilixencia para bloquear ou retirar contido cando teñan coñecemento efectivo de que son ilícitos.
4. As e os prestadores de servizos intermediarios, previo informe ás e os usuarios e destinatarios finais, poderán establecer, de acordo coa lexislación aplicable, restricións no uso dos servizos, incluíndo a existencia de políticas e ferramentas de moderación de contidos ou de códigos de conduta e autorregulación, ou de sistemas para a comunicación e a reclamación polos mencionados contidos ou de mecanismos e ferramentas de alerta e detección, así como sistemas voluntarios de mediación ou arbitraje para resolver discrepancias.
5. En relación cos contidos ilícitos ou que lesionen bens ou dereitos dun terceiro susceptibles de indemnización, os prestadores de servizos intermediarios, despois de que teñan coñecemento efectivo do carácter ilícito do contido publicado e distribuído ou dos dereitos e bens que lesionou, poderán, nos termos que prevexa a lei, retiralo, escoitando o seu autor, ou adoptar

as demais medidas que permita o ordenamento, sen prexuízo do cumprimento dos requirimentos e resolucións xudiciais.

6. Os medios de comunicación con liña editorial propia que despreguen a súa actividade nos contornos dixitais manterán libremente a dita liña coas mesmas facultades e en iguais termos que lles recoñece tradicionalmente o ordenamento xurídico.

7. No caso de contidos vulneradores de dereitos de propiedade intelectual será de aplicación a lexislación vixente sobre protección destes dereitos.

XV Dereito a recibir libremente información veraz

1. Promoverase a adopción, por parte dos prestadores de servizos intermediarios a través dos cales directamente se exerzan liberdades de expresión e información, de protocolos adecuados que garantan para os usuarios o seu dereito a recibir información veraz.

2. Tales protocolos asegurarán a transparencia da información e opinións ao dar a coñecer:

- a) Se foron elaboradas sen intervención humana mediante procesos automatizados.
- b) Se foron clasificadas ou priorizadas polo provedor mediante técnicas de perfilado ou equivalentes.
- c) Se teñen carácter publicitario ou son patrocinadas por terceiras persoas.

3. En relación coas opinións ou as informacións distribuídas ou difundidas directamente a través de servizos intermediarios promoverase o establecemento por parte dos prestadores de mecanismos e procedementos que fagan posible o exercicio dos seguintes dereitos das e dos usuarios:

- a) A rectificar contidos que atenten contra o dereito á honra, a intimidade persoal e familiar en internet e o dereito a comunicar ou recibir libremente información veraz, atendendo aos requisitos e procedementos previstos na lexislación reguladora do dereito de rectificación.
- b) A solicitar motivadamente a inclusión dun aviso de actualización suficientemente visible xunto ás noticias que lle concirnan cando a información contida na noticia orixinal non reflecta a súa situación actual como consecuencia de circunstancias que tivesen lugar despois da publicación, causándolle un prexuízo.
- c) A opoñerse ao uso de técnicas de análises dos usuarios no ofrecemento de informacións e opinións cando puidese afectar a liberdade ideolóxica, relixiosa, de pensamento ou de crenzas.
- d) Á supresión de datos persoais amparados polo exercicio do dereito ao esquecemento.

4. O número anterior será aplicable aos medios de comunicación con responsabilidade editorial difundidos, distribuídos ou almacenados en contornos dixitais.

XVI Dereito á participación cidadá por medios dixitais

1. De acordo coas leis, promoveranse contornos dixitais que contribúan a un dereito de acceso efectivo á información pública, a transparencia, a rendición de contas, así como á proposta de iniciativas e á implicación das persoas nas actuacións das administracións públicas nos seus respectivos ámbitos competenciais, de acordo coa Constitución española.

Cando o acceso á información, a proposta de iniciativas e a implicación nas actuacións das administracións requiran a identificación das persoas, esta realizarase con pleno respecto ao dereito á identidade no contorno dixital ao que se refire o apartado II.

2. Calquera proceso de participación política, pública ou privada, levado a cabo por medios tecnolóxicos:

- a) Deberá permitir o pleno e efectivo acceso á información do proceso en cuestión.
- b) Deberá permitir e garantir a plena transparencia e rendición de contas das persoas implicadas, tanto se son administracións públicas nos seus respectivos ámbitos competenciais coma outro tipo de entidades públicas ou privadas.
- c) Deberá garantir as condicións de igualdade e non discriminación participativa, lealdade institucional e xusta e equilibrada competitividade.
- d) Garantirá a accesibilidade dos sistemas dixitais de participación pública.

3. Os contornos dixitais destinados á participación cidadá garantirán un elevado estándar de seguridade. Cando neles se desenvolvan procedementos que impliquen a votación en procesos regulados pola lexislación electoral garantirase a seguridade, fiabilidade, accesibilidade, usabilidade, eficacia e eficiencia.

XVII Dereito á educación dixital

1. O sistema educativo debe tender á plena inserción da comunidade educativa na sociedade dixital e a unha aprendizaxe do uso dos medios dixitais dirixido a unha transformación dixital da sociedade centrada no ser humano. Esta misión inspirarase nos valores de respecto da dignidade humana con garantía dos dereitos fundamentais e dos valores constitucionais. Estes principios respectarase en calquera outra actividade formativa promovida polos poderes públicos.

2. Potenciarase que o profesorado reciba formación para adquirir competencias dixitais e para o ensino e a transmisión dos valores e dereitos referidos no número anterior.

3. En particular, promoveranse:

- a) Plans de formación profesional orientados á inserción das persoas traballadoras nos procesos de transformación dixital.
- b) A formación de persoas adultas, con particular atención ás persoas maiores, persoas con discapacidade e de colectivos socialmente desfavorecidos ou vulnerables.

c) Unha educación que promova un uso dos medios dixitais seguro e respectuoso coa igualdade de xénero e orientado á diminución das brechas de xénero no ámbito dixital.

4. O dereito á liberdade de acceso á educación esténdese aos centros que presten os seus servizos a través de contornos dixitais, sen prexuízo do disposto nas leis respecto ao cumprimento da normativa educativa e da obriga da escolarización presencial nos niveis de educación obrigatoria.

5. Con pleno respecto ao dereito dos pais e nais respecto da educación dos seus fillos e fillas, promoverase que no plan de estudos se introduzan os seguintes fins:

a) A aprendizaxe dos dereitos dixitais e dun uso ético das ferramentas dixitais en cuestións coma o uso de datos e o respecto á privacidade, os dereitos de propiedade intelectual ou a identificación de información e comportamentos na rede que poidan comprometer a súa saúde ou benestar, a súa pegada dixital ou a de terceiros.

b) Fortalecer o desenvolvemento dun pensamento crítico que axude a distinguir feitos obxectivos de meras opinións sen evidencias, así como a identificar noticias falsas e a desinformación e a rexeitar estereotipos de xénero e discriminatorios, discursos de odio ou o ciberacoso, con especial atención ao ciberacoso sexual.

c) Fomentar a capacidade de participar na xeración de información de maneira activa, creativa e, sobre todo, responsable.

d) Atender a diversidade de talentos e de procesos e ritmos de aprendizaxe, particularmente aqueles que presenten necesidades específicas de apoio educativo.

6. O sistema educativo garantizará, conforme á normativa aplicable, a accesibilidade universal, e facilitará o acceso do estudante de todos os niveis a dispositivos, materiais e recursos didácticos dixitais.

XVIII Dereitos dixitais da cidadanía nas súas relacións coas administracións públicas

1. O dereito á igualdade das persoas esténdese ao acceso aos servizos públicos e nas relacións dixitais coas administracións públicas. Para tal fin promoveranse políticas públicas activas que garantan o acceso aos servizos públicos, aos sistemas e aos procedementos a todos os suxeitos e a asistencia en tales procedementos.

2. O principio de transparencia e de reutilización de datos das administracións públicas guiará a actuación da Administración dixital, de conformidade coa normativa sectorial. En particular, garantirase o dereito de acceso á información pública, promoverase a publicidade activa e a rendición de contas e velarase pola portabilidade dos datos e a interoperabilidade dos formatos, sistemas e aplicacións nos termos que prevexa o ordenamento xurídico vixente.

3. Promoverase a universalidade, a neutralidade e a non discriminación, en particular por razón de sexo, das tecnoloxías usadas polas administracións públicas, e impulsarase a posta a disposición entre administracións de aplicacións de cuxos dereitos de propiedade intelectual sexan titulares, salvo supostos de especial protección por unha norma.

As administracións públicas promoverán que a provisión de servizos por medios dixitais respecte os principios desta Carta.

4. Ofreceranse alternativas no mundo físico que garantan os dereitos daquelas persoas que non queiran ou non poidan utilizar recursos dixitais e non resulten obrigadas a iso, nas mesmas condicións de igualdade.

5. O poder público autor dunha actividade no contorno dixital deberá identificar os órganos responsables da mesma.

6. Promoveranse os dereitos da cidadanía en relación coa intelixencia artificial recoñecidos nesta Carta no marco da actuación administrativa recoñecéndose en todo caso os dereitos a:

a) Que as decisións e actividades no contorno dixital respecten os principios de bo goberno e o dereito a unha boa Administración dixital, así como os principios éticos que guían o deseño e os usos da intelixencia artificial.

b) A transparencia sobre o uso de instrumentos de intelixencia artificial e sobre o seu funcionamento e alcance en cada procedemento concreto e, en particular, acerca dos datos utilizados, a súa marxe de erro, o seu ámbito de aplicación e o seu carácter decisorio ou non decisorio.

A lei poderá regular as condicións de transparencia e o acceso ao código fonte, especialmente con obxecto de verificar que non produce resultados discriminatorios.

c) Obter unha motivación comprensible en linguaxe natural das decisións que se adopten no contorno dixital, con xustificación das normas xurídicas relevantes, tecnoloxía empregada, así como dos criterios de aplicación destas ao caso. A persoa interesada terá dereito a que se motive ou se explique a decisión administrativa cando esta se separe do criterio proposto por un sistema automatizado ou intelixente.

d) Que a adopción de decisións discrecionais quede reservada a persoas, salvo que normativamente se preveña a adopción de decisións automatizadas con garantías adecuadas.

7. Será necesaria unha avaliación de impacto nos dereitos dixitais no deseño dos algoritmos no caso de adopción de decisións automatizadas ou semiautomatizadas.

DEREITOS DO **ÂMBITO**
LABORAL E EMPRESARIAL

XIX Dereitos no ámbito laboral

- 1.** Garantíranse a dignidade e os dereitos fundamentais das persoas traballadoras nos contornos dixitais.
- 2.** Nos contornos dixitais e o teletraballo as persoas traballadoras do sector público ou privado teñen, segundo a normativa vixente, os seguintes dereitos:
  - a)** Á desconexión dixital, ao descanso e á conciliación da vida persoal e familiar.
  - b)** Á protección dos seus dereitos á intimidade persoal e familiar, á honra, á propia imaxe, á protección de datos e ao segredo das comunicacións no uso de dispositivos dixitais e tamén fronte ao uso de dispositivos de videovixilancia, de gravación de sons, así como no caso da utilización de ferramentas de vixilancia, analítica e procesos de toma de decisión en materia de recursos humanos e relacións laborais, e en particular, a analítica de redes sociais.

Do uso de tales dispositivos ou ferramentas informarase á representación legal das persoas traballadoras. Esta información alcanzará os parámetros, regras e instrucións nos que se basean os algoritmos ou sistemas de intelixencia artificial que afectan a toma de decisións que poden incidir nas condicións de traballo e ao acceso e mantemento do emprego, incluída a elaboración de perfís.
  - c)** Á protección dos dereitos da letra anterior na utilización de sistemas biométricos e de xeolocalización.
  - d)** Á garantía dos seus dereitos fronte ao uso pola entidade empregadora de procedementos de análise de datos, intelixencia artificial e, en particular, os previstos na lexislación respecto do emprego de decisións automatizadas nos procesos de selección de persoal.
  - e)** Ao uso lícito, leal, proporcionado e transparente dos controis empresariais dixitais.
  - f)** A recibir da entidade empregadora os medios tecnolóxicos para poder desenvolver a súa actividade sen que as persoas traballadoras deban poñer os medios da súa propiedade a disposición daquela con fins profesionais, así como a ser informadas sobre a política de uso tales dispositivos dixitais, incluídos os criterios para unha eventual utilización para fins privados.
  - g)** Á protección fronte ao acoso por razón de sexo, por causa discriminatoria e acoso laboral utilizando medios dixitais.
  - h)** Á cualificación dixital das persoas traballadoras, estean ocupadas ou desempregadas, coa finalidade da adquisición das competencias dixitais requiridas no ámbito laboral para dispoñer de maiores e mellores oportunidades de emprego.
- 3.** Nos termos previstos na Lei 10/2021, de 9 de xullo, de traballo a distancia, promoveranse as condicións de acceso ao traballo a distancia e ao teletraballo. Neste caso, a ordenación da prestación laboral desenvolverase con pleno respecto á voluntariedade e á dignidade da persoa traballadora garantindo particularmente o seu dereito á intimidade, á esfera privada do domicilio, aos dereitos das persoas que residen nel, ao dereito á conciliación da vida persoal e familiar e á garantía dos dereitos recoñecidos na lexislación e nos convenios colectivos.

4. Nos procesos de transformación dixital:

- a) As persoas traballadoras teñen dereito a unha formación adecuada que permita a súa adaptación ás novas condicións laborais.
- b) A representación legal das persoas traballadoras ten dereito a ser informada coa debida antelación sobre os cambios tecnolóxicos que vaian producirse.

5. A negociación colectiva poderá establecer garantías adicionais dos dereitos e liberdades relacionados co tratamento dos datos persoais das persoas traballadoras e a salvagarda de dereitos dixitais no ámbito laboral, así como vehicular a participación das persoas traballadoras nos procesos de transformación dixital e na determinación das consecuencias laborais que esta poida implicar.

6. En todo caso, o desenvolvemento e uso de algoritmos e calquera outro procedemento equivalente no ámbito laboral esixirá unha avaliación de impacto relativa á protección de datos que incluíra na súa análise os riscos relacionados cos principios éticos e os dereitos relativos á intelixencia artificial contidos nesta Carta, en particular a perspectiva de xénero e a proscripción de calquera forma de discriminación tanto directa como indirecta, con especial atención aos dereitos de conciliación.

7. Informarase e formarase debidamente ás persoas traballadoras respecto das condicións de uso dos contornos dixitais destinados á prestación laboral, con particular atención a aquelas obrigas dirixidas a garantir a seguridade e a resiliencia dos sistemas.

XX A empresa no contorno dixital

1. A liberdade de empresa recoñecida na Constitución española é aplicable nos contornos dixitais no marco da economía de mercado, no que quede asegurada a defensa e promoción dunha competencia efectiva, evitando abusos de posición de dominio e garantindo igualmente a compatibilidade, seguridade, transparencia e equidade dos sistemas, os dispositivos e as aplicacións.

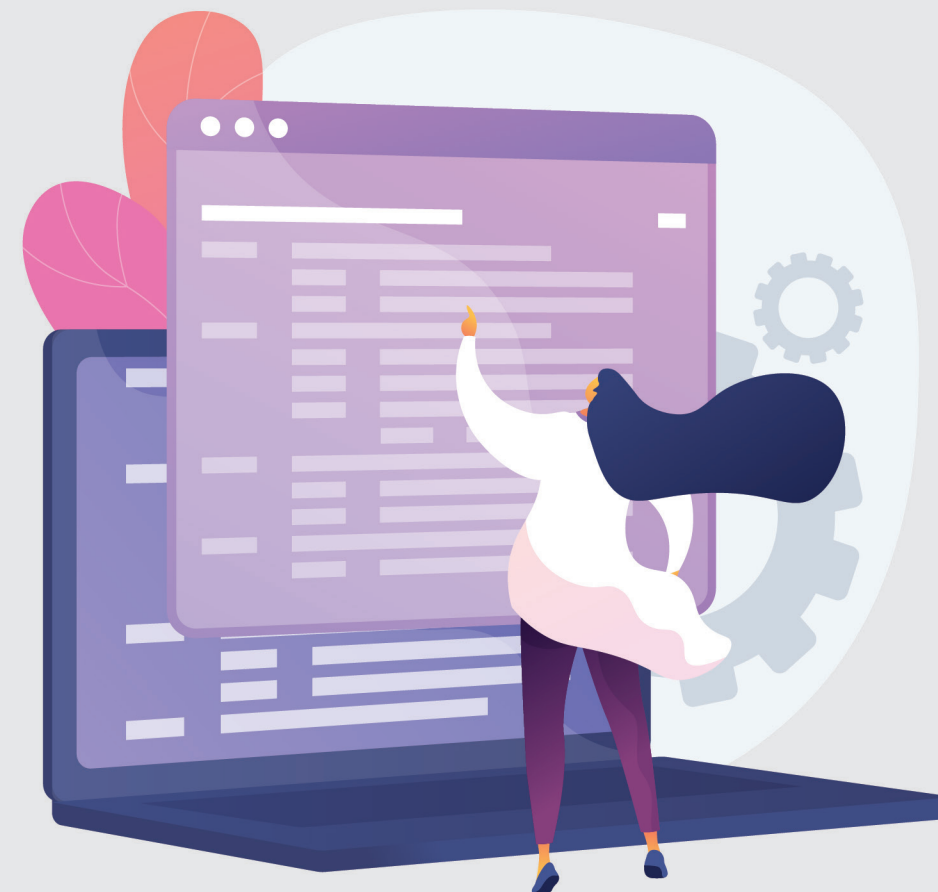
2. O desenvolvemento tecnolóxico e a transformación dixital das empresas deberá respectar, tal e como esixe a lexislación na materia, os dereitos dixitais das persoas.

3. Os poderes públicos, en relación aos mercados de bens e servizos dixitais e no exercicio das súas competencias no ámbito internacional, tomarán en consideración os efectos que sobre a competencia neses ámbitos teñan as súas regulacións internas sobre os devanditos bens e servizos.

4. En particular, os poderes públicos asegurarán opcións apropiadas de transparencia, de equidade e de reclamación aos usuarios, profesionais e empresas de contidos en relación cos servizos intermediarios en liña. As mesmas opcións aseguraranse para as e os usuarios de sitios web corporativos en relación cos motores de procura en liña.

5. Os poderes públicos promoverán a investigación, o desenvolvemento tecnolóxico e a innovación dirixidos á transformación dixital das empresas, o emprendemento dixital e o fomento das capacidades da sociedade para a xeración de ciencia e tecnoloxía nacionais.

6. Desenvolveranse as condicións que permitan a creación de espazos de probas controladas para desenvolver novos modelos de negocio, aplicacións, procesos ou produtos baseados na tecnoloxía (*sandbox*).

DEREITOS DIXITAIS EN CONTORNOS ESPECÍFICAS

XXI Dereito de acceso a datos con fins de arquivo en interese público, con fins de investigación científica ou histórica, con fins estatísticos ou con fins de innovación e desenvolvemento

1. O uso para o ben común dos datos persoais e non persoais do sector público e privado considérase un ben de interese xeral.
2. No marco definido polas leis e con pleno respecto ao dereito á protección de datos ao que se refire o apartado III, promoveranse condicións que garantan a reutilización da información e o uso dos datos en formato de datos abertos e reutilizables para promover fins de arquivo en interese público, fins de investigación científica ou histórica, fins estatísticos, e fins de innovación e desenvolvemento. Así mesmo, promoveranse programas de doantes de datos para estes fins nos sectores público e privado.
3. Cando se trate de datos persoais, aplicarase a normativa de protección de datos nacional e europea e a lexislación sectorial que corresponda.
4. O desenvolvemento da investigación científica e tecnolóxica susceptible de repercutir no ser humano debe respectar a súa dignidade e garantir para toda persoa, sen discriminación algunha, o respecto á súa integridade e aos demais dereitos e liberdades fundamentais con respecto ás aplicacións da bioloxía e a medicina. Así mesmo, a investigación rexerese polos principios éticos e de integridade científica. Todo iso no marco da Constitución española e das demais leis.
5. Os tratamentos de datos persoais no ámbito da investigación clínica e biomédica rexeranse polo disposto na lexislación sectorial.
6. Na investigación en áreas coma a neurociencia, a xenómica ou a biónica, entre outras, aplicarase o disposto nos números anteriores e, en particular, garantirase o respecto á dignidade, á libre autodeterminación individual, á intimidade e á integridade das persoas.
7. Os repositorios de datos persoais e non persoais dotaranse dunha adecuada gobernanza que asegure o acceso a estes nos termos que estableza o ordenamento xurídico e en condicións de igualdade, seguridade, trazabilidade da investigación e garantía dos principios definidos nos números anteriores.

XXII Dereito a un desenvolvemento tecnolóxico e a un contorno dixital sustentables

1. O desenvolvemento da tecnoloxía e dos contornos dixitais deberá perseguir a sustentabilidade ambiental e o compromiso coas xeracións futuras; por iso, os poderes públicos deberán impulsar políticas ordenadas á consecución de tales obxectivos con particular atención á sustentabilidade, durabilidade, reparabilidade e retrocompatibilidade dos dispositivos e sistemas, evitando as políticas de substitución integral e de obsolescencia programada.
2. Os poderes públicos promoverán a eficiencia enerxética no contorno dixital, favorecendo a minimización do consumo de enerxía e a utilización de enerxías renovables e limpas.

XXIII Dereito á protección da saúde no contorno dixital

1. Seguindo as normas de todo rango que resulten aplicables, todas as persoas terán acceso aos servizos dixitais de saúde en condicións de igualdade, accesibilidade e universalidade, así como á libre elección da asistencia presencial. Adoptaranse medidas para garantir este acceso e evitar a exclusión de colectivos en risco.
2. Os poderes públicos promoverán que a investigación e a tecnoloxía contribúan ao logro dunha medicina preventiva, predictiva, personalizada, participativa e poboacional.
3. O sistema de saúde promoverá o desenvolvemento de sistemas de información que aseguren a interoperabilidade, o acceso e a portabilidade da información da ou do paciente.
4. O emprego de sistemas dixitais de asistencia ao diagnóstico, e en particular de procesos baseados en intelixencia artificial, non limitará o dereito ao libre criterio clínico do persoal sanitario.
5. Os contornos dixitais de saúde garantirán, conforme á lexislación sectorial, a autonomía da ou do paciente, a seguridade da información, a transparencia sobre o uso de algoritmos, a accesibilidade e o pleno respecto dos dereitos fundamentais do paciente, en particular o seu dereito a ser informado ou renunciar á información e a consentir no tratamento dos seus datos persoais con fins de investigación e na cesión a terceiros de tales datos cando tal consentimento sexa requirido.
6. Os poderes públicos impulsarán o acceso universal da poboación a sistemas de telemedicina e teleasistencia, así como aos dispositivos tecnolóxicos desenvolvidos con fins terapéuticos ou asistenciais en condicións adecuadas de conectividade. Procurarase establecer que o acceso a estes dispositivos, cando se facilite a título gratuito por un fabricante ou provedor, non poida condicionarse á cesión a aquel dos datos persoais do paciente.

XXIV Liberdade de creación e dereito de acceso á cultura no contorno dixital

1. O dereito á liberdade de creación é aplicable no contorno dixital. Promoveranse programas de formación no sistema educativo e que se garanta o dereito á remuneración do persoal creativo.
2. O acceso á cultura no contorno dixital, nos termos do artigo 44.1 da Constitución española, así como da Convención da UNESCO sobre a protección e a promoción da diversidade das expresións culturais, deberá garantirse respectando en todo caso as normas nacionais e internacionais sobre propiedade intelectual, dereitos de autor e dereitos conexos.
3. Os poderes públicos facilitarán o acceso dixital ás diversas manifestacións artísticas e culturais en espazos da súa titularidade ou de terceiros con quen colaboren de forma directa ou indirecta.

En particular, promoverase o acceso dixital a obras de dominio público.

XXV Dereitos ante a intelixencia artificial.

1. A intelixencia artificial deberá asegurar un enfoque centrado na persoa e a súa inalleable dignidade, perseguirá o ben común e asegurará cumprir co principio de non maleficencia.
2. No desenvolvemento e ciclo de vida dos sistemas de intelixencia artificial:
  - a) Deberase garantir o dereito á non discriminación calquera que fose a súa orixe, causa ou natureza, en relación coas decisións, uso de datos e procesos baseados na intelixencia artificial.
  - b) Estableceranse condicións de transparencia, auditabilidade, explicabilidade, trazabilidade, supervisión humana e gobernanza. En todo caso, a información facilitada deberá ser accesible e comprensible.
  - c) Deberán garantirse a accesibilidade, usabilidade e fiabilidade.
3. As persoas teñen dereito a solicitar unha supervisión e intervención humana e a impugnar as decisións automatizadas tomadas por sistemas de intelixencia artificial que produzan efectos na súa esfera persoal e patrimonial.

XXVI Dereitos dixitais no emprego das neurotecnoloxías

1. As condicións, límites e garantías de implantación e emprego nas persoas das neurotecnoloxías poderán ser reguladas pola lei coa finalidade de:
  - a) Garantir o control de cada persoa da súa propia identidade.
  - b) Garantir a autodeterminación individual, soberanía e liberdade na toma de decisións.
  - c) Asegurar a confidencialidade e seguridade dos datos obtidos ou relativos aos seus procesos cerebrais e o pleno dominio e disposición sobre estes.
  - d) Regular o uso de interfaces persoa-máquina susceptibles de afectar a integridade física ou psíquica.
  - e) Asegurar que as decisións e procesos baseados en neurotecnoloxías non sexan condicionadas pola subministración de datos, programas ou informacións incompletos, non desexados, descoñecidos ou parciais.
2. Para garantir a dignidade da persoa, a igualdade e a non discriminación, e de acordo no seu caso cos tratados e convenios internacionais, a lei poderá regular os supostos e condicións de emprego das neurotecnoloxías que, máis alá da súa aplicación terapéutica, pretendan o aumento cognitivo ou a estimulación ou potenciación das capacidades das persoas.

GARANTÍAS E **EFICACIA**

XXVII Garantía dos dereitos nos contornos dixitais

- 1.** Todas as persoas teñen dereito á tutela administrativa e xudicial dos seus dereitos nos contornos dixitais de acordo co disposto na lexislación vixente.
- 2.** Así mesmo, promoverase a garantía dos dereitos recoñecidos nesta Carta no marco das relacións coa Administración de Xustiza e, particularmente, os dereitos relacionados coa intelixencia artificial, cando se recorra a esta para a utilización ou o desenvolvemento de sistemas de soporte ás decisións ou de ferramentas de xustiza predictiva.
- 3.** Promoveranse mecanismos de autorregulación, control propio e procedementos de resolución alternativa de conflitos, coa previsión de incentivos adecuados para a súa utilización segundo á normativa vixente.
- 4.** Promoverase a avaliación das leis administrativas e procesuais vixentes a fin de examinar a súa adecuación ao contorno dixital e a proposta no seu caso de reformas oportunas en garantía dos dereitos dixitais.

XXVIII Eficacia

O Goberno adoptará as disposicións oportunas, no ámbito das súas competencias, para garantir a efectividade desta Carta.

DEREITOS **DIXITAIS**

Dereitos de liberdade

- I. Dereitos e liberdades no contorno dixital
- II. Dereito á identidade no contorno dixital
- III. Dereito á protección de datos
- IV. Dereito ao pseudonimato
- V. Dereito da persoa a non ser localizada e perfilada
- VI. Dereito á ciberseguridade
- VII. Dereito á herdanza dixital

Dereitos de igualdade

- VIII. Dereito á igualdade e á non discriminación no contorno dixital
- IX. Dereito de acceso a internet
- X. Protección das persoas menores de idade no contorno dixital
- XI. Accesibilidade universal no contorno dixital
- XII. Brechas de acceso ao contorno dixital

Dereito de participación e de conformación do espazo público

- XIII. Dereito á neutralidade de internet
- XIV. Liberdade de expresión e liberdade de información
- XV. Dereito a recibir libremente información veraz
- XVI. Dereito á participación cidadá por medios dixitais
- XVII. Dereito á educación dixital
- XVIII. Dereitos dixitais da cidadanía nas súas relacións coas administracións públicas

Dereitos do ámbito laboral e empresarial

XIX. Dereitos no ámbito laboral

XX. A empresa no contorno dixital

Dereitos dixitais en contornos específicos

XXI. Dereito de acceso a datos con fins de arquivo en interese público, con fins de investigación científica ou histórica, con fins estatísticos e con fins de innovación e desenvolvemento

XXII. Dereito a un desenvolvemento tecnolóxico e a un contorno dixital sustentables

XXIII. Dereito á protección da saúde no contorno dixital

XXIV. Liberdade de creación e dereito de acceso á cultura no contorno dixital

XXV. Dereitos ante a intelixencia artificial

XXVI. Dereitos dixitais no emprego da neurotecnoloxías

Garantías e eficacia

XXVII. Garantía dos dereitos nos contornos dixitais

XXVIII. Eficacia

AGRADECEMENTOS

GRUPO ASESOR DE PERSOAS EXPERTAS

Coordinador

Tomás de la Quadra-Salcedo

Relatores

Susana de la Sierra

Ricard Martínez

Manuela Battaglini

Borja Adsua

Moisés Barrio

Expertas e expertos

Argelia Queralt

Celia Fernández Aller

José Luis Piñar

Rodolfo Tesone

Carissa Veliz

Paloma Llana

Ofelia Tejerina

Simona Levi

Emilia Saiz

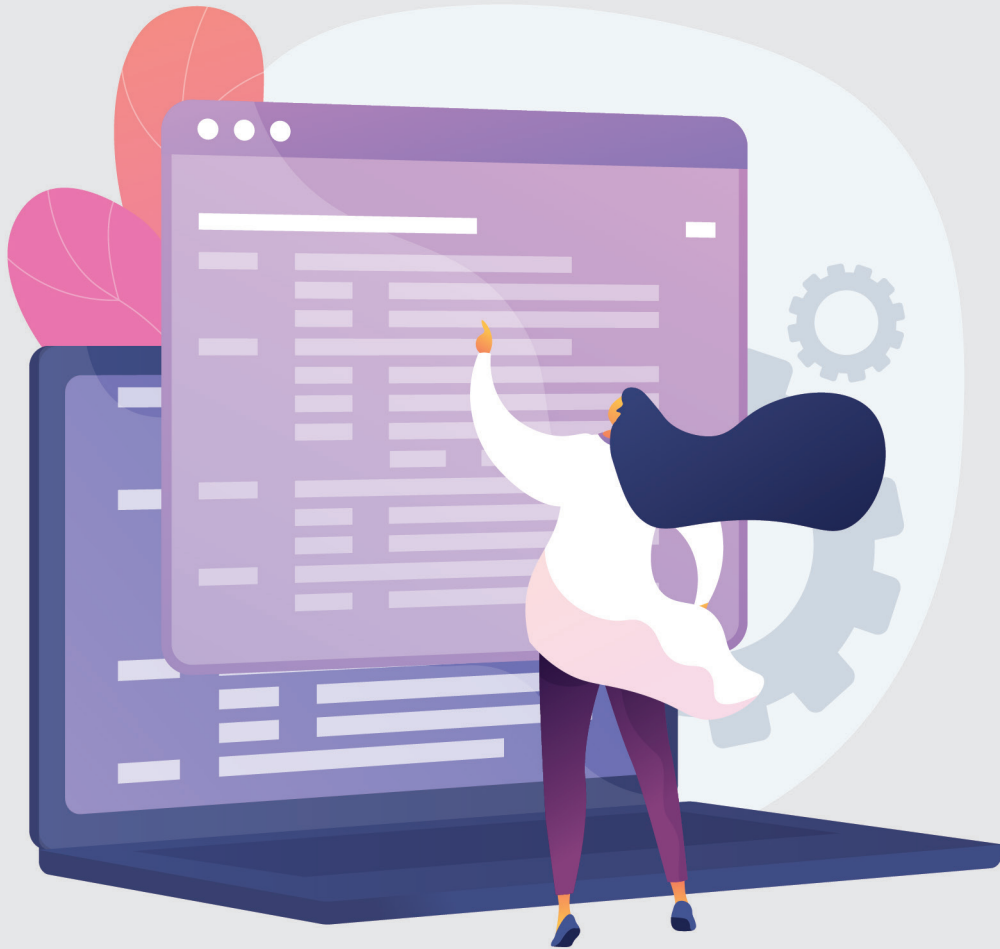
Enrique Goñi

Miguel Pérez Subías

Javier Ruiz Díaz

Representantes do Ministerio da Presidencia, Relacións coas Cortes e Memoria Democrática; do Ministerio de Xustiza e da Axencia Española de Protección de Datos.

DEPUTACIÓN
PONTEVEDRA

AXENDA
2030